

תוכניות האיתור במנהל של"מ- מדיניות ועקרונות מנחים

1. מטרתו של המסמך הנוכחי:

- 1.1 מסמך זה נועד להציג את עקרונות הליבה והתורה המקצועית הנדרשת לשם הקמה והפעלה של תכניות איתור נוער, צעירים וצעירות ברשות המקומית. (להלן "הרשות")
- 1.2 להסדיר את ההגדרות ואופן יישום כלל המודלים לאיתור פיזי של נוער וצעירים בסיכון.
- 1.3 לאפשר גמישות והתאמה מרבית של מודל האיתור למאפייני הרשות ולאוכלוסיית היעד הייחודית אותה פועלים לאתר.

2. אוכלוסיות היעד של האגף

- 2.1 אוכלוסיית היעד בה מטפל אגף בכיר קהילה הינה בני נוער וצעירים המאופיינים באחד או יותר מהמאפיינים הבאים: קושי בקבלת סמכות וגבולות, אלימות פיזית, אלימות מינית, ונדליזם, שוטטות, נשירה סמויה וגלויה, שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, התמכרות התנהגותית, עזובה מינית, פוסט טראומה מורכבת, זנות, דרות רחוב ועבריינות. אוכלוסיית להט"ב והיוצאים בשאלה העונים למאפייני אוכלוסייה אלה ובתנאי שנוער וצעירים אלו הם בעלי אינטליגנציה תקינה ללא מוגבלות שכלית התפתחותית, נפשית ופיזית.
- 2.2 תכניות האיתור לנוער, צעירים וצעירות נועדו לאתר בני נוער, צעירים וצעירות בטווח הגילאים 13-26 הנמצאים על רצף הסיכון הסכנה והניתוק שאינם מוכרים למערכות החינוך או הרווחה, או שהמערכות אינן מודעות לקשייהם, ולכן אינם מקבלים מענה טיפולי מתאים.

3. הגדרות:

- 3.1 סיכון - הועדה הציבורית לבדיקת מצבם של בני נוער בסיכון ובמצוקה בראשות פרופ' הלל שמיד הגדירה בני נוער בסיכון ככאלה שחיים במצבים המסכנים אותם במשפחתם ובסביבתם וכתוצאה ממצבים אלו נפגעה יכולתם לממש את זכויותיהם על פי האמנה לזכויות הילד בתחומים האלה:

- קיום פיזי
- בריאות והתפתחות
- השתייכות למשפחה
- למידה ורכישת מיומנויות
- רווחה ובריאות רגשית
- השתייכות והשתתפות חברתית
- הגנה מפני אחרים ומפני התנהגויות מסכנות שלהם עצמם

בנוסף, הגדירה הועדה מצבים מגבירי סיכון הכוללים קשיים כלכליים, מצבי משבר במשפחה, הגירה, השתייכות לקבוצות מיעוט, ליקויי למידה, מעבר בין מסגרות וחיים בסביבה ענייה או מסכנת.

3.2 סכנה - בני נוער המצויים בסכנה הם בני נוער המציגים התנהגויות מסוכנות כגון קושי בקבלת סמכות וגבולות, אלימות פיזית, אלימות מינית, ונדליזם, שוטטות, שימוש בחומרים פסיכואקטיביים, זנות ועבריינות או בני נוער המצויים בנשירה סמויה ממערכת החינוך ו/או ממערכות חברתיות ומשפחתיות.

3.3 ניתוק - בני נוער המצויים בנשירה ממערכת החינוך ו/או ממערכות חברתיות ומשפחתיות.
3.4 איתור - גילויים של בני נוער בסיכון סכנה וניתוק שאינם מוכרים ככאלו למערכות הפורמאליות ואינם מקבלים את המענים להם הם זקוקים. האיתור נעשה באמצעות נוכחות אקטיבית בזירות הפיזיות או הווירטואליות בהן שוהים בני הנוער, הכרות ושיח עם בני הנוער עצמם, בעלי עסקים, שכנים ואנשים מהקהילה.

3.5 יישוג - בשלב ראשון יצירת קשר ראשוני בסביבתם הטבעית של בני הנוער/הצעירים והצעירות, "בגובה העיניים" תוך מתן כבוד וללא שיפוטיות. לאחר מכן מעבר מקשר מזדמן לקשר משמעותי יותר עם הנער/ה/הצעיר. בכדי להבין את צרכיהם והאתגרים איתם הם מתמודדים.

3.6 תיווך לשירותים - תיווך אקטיבי הכולל בניה של קשר משולש הכולל את הנער/ה/צעיר - המאותר. ואיש המקצוע במענה המתאים. התיווך כולל הנגשה של השירות לנער/ה/צעיר. ולמשפחה, סיוע בבניית האמון במסגרת ובמסד וליווי עד להשתלבות מוצלחת, או סיוע במידה וההשתלבות לא צלחה.

3.7 עו"ס של"מ נוער במחלקות לשירותים החברתיים - מומחה לטיפול בנער הנתון במצבי סיכון סכנה וניתוק. הוא מספק לאוכלוסיית היעד הנתונה במצבי מצוקה, טיפול סוציאלי, ליווי, ייעוץ וסיוע, תוך חיזוקם ושילובם של בני הנוער בחברה הנורמטיבית ומימוש הפוטנציאל הגלום בכל פרט. עיסוקו של עו"ס נוער של"מ דורש התמחות והכרות עם מגוון תחומים ועולמות תוכן הרלוונטיים לבני נוער בסיכון, סכנה וניתוק. מומחיות זו מאפשרת לקיים טיפול פרטני אינטגרטיבי והוליסטי לנער/ה בנדרש לו, לצד זיהוי מצבים בהם נדרשת פנייה למומחה (עו"ס התמכרויות, עו"ס זנות, עו"ס להט"ב וכדומה).

4. עקרונות ותהליכי הליבה בתוכניות האיתור:

- 4.1 **כפיפות** - תכנית האיתור לנוער וצעירים הינה זרועה של יחידת שיקום, ליווי ומניעה (של"מ) נוער במחלקה לשירותים חברתיים (להלן מש"ח) וכפופה מקצועית לעו"ס של"מ נוער וצעירים.

- 4.2 **שיתופי פעולה ומיפוי שותפים** - השלב הראשוני הנדרש להפעלת תכנית איתור הוא מיפוי הגורמים הרלוונטיים בקהילה, לצרכי בניית תשתית רשותית, וקשרי עבודה מתמשכים במטרה לזהות, לאתר ולטפל בבני נוער וצעירים/צעירות בסיכון. גורמים אלו כוללים אנשי מקצוע כגון: מנהלות ויועצות בית הספר, רכזים חברתיים, קב"סים, רכז תנועות הנוער, רכז נוער עירוני, שיטור קהילתי, שירות המבחן לנוער וכן גורמים שאינם רשמיים כגון: בעלי עסקים במרכזים עירוניים, שומרים, עובדי פיצוציות וקיוסקים (**מצ"ב הנחיות בנספח א' - שיתופי פעולה ומיפוי שותפים**). שיתופי פעולה - עו"ס יחידות האיתור תפעל לקיום שגרת קשר מתמשכת וקבועה עם אנשי המפתח והשותפים בקהילה באמצעות פגישות אישיות, הצטרפות למנגנונים קיימים ברשות או יצירת מנגנונים חדשים במקומות בהם הדבר נדרש (שולחנות עגולים וכדומה). יחידות האיתור תקפדנה על שמירת גבולות התפקיד בין תכנית האיתור והשותפים השונים.
- 4.3 **מיפוי זירות ובחירתן** - תכניות האיתור תפעלנה לזיהוי המקום בו שוהים בני הנוער והצעירים/צעירות והזמנים בהם הללו שוהים שם. עיקר עבודת תכנית האיתור היא בזירות אלו בכל השעות הרלוונטיות, תוך כדי רגישות מגזרית ומאפייני תרבות מקומית ראה הנחיות בנספח ג' - מיפוי זירות. על עובדי האיתור להקדיש נפח משמעותי מזמנם לאיתור בשעות הלילה היות ובשעות אלו קיימת נוכחות נמוכה משמעותית של גורמים אחראים ומבוגרים מיטיבים. יחד עם זאת יש לפעול בהתייחסות למאפיינים ייחודיים של אוכלוסיות היעד ולהתאים את שעות וזירות הפעילות לצרכים בשטח. (למשל במגזרים בהם לא מקובל תרבותית שנערות ישוטטו בשעות החשכה יש לשים דגש על איתור נערות בשעות היום). בנוסף תפעל תכנית איתור ארצית, אשר תאתר בזירות וירטואליות (רשתות חברתיות, פורומים, פלטפורמות עוד). מיפוי ובחירת הזירות הוירטואליות יעשה במסגרת תכנית זו.
- 4.4 **יישוג** - יישוג פרואקטיבי בהובלת המאתר הינו מהותי לעבודה עם נוער וצעירים בסיכון אשר חלק ממאפייניו הינם חוסר אמון, ניתוק, והימנעות מפנייה לבקשת עזרה וסיוע. היישוג יעשה באופן המותאם לצרכי בני הנוער/צעירים/צעירות על מנת ליצור קשר ולפתח את האמון בין הנער/ה/הצעיר.ה למאתר.ת. בהקשר זה חשוב לציין את חשיבותו של המזון ככלי ליצירת קשר ראשוני עם בני נוער. מומלץ שהמאתרים יציעו כיבוד קל, שיהווה סיבה עבור בני הנוער ליצור איתם קשר ולהגיע לזירת האיתור/לאפשר למאתרים להצטרף לזירה שלהם. בנוסף, המזון מהווה מענה לצורך של הנער.ה בתשומת לב ובתחושה שיש מי שרואה אותם ודואג להם ולעיתים אף משמש כמענה הומניטרי ראשוני לנער.ה רעב.ה. (תחושה זו חשוב לחזק גם בכלים אחרים, כמו למשל עמדות לטעינת מכשירים ניידים, קשר באמצעות מדיות חברתיות וכיו"ב).

- 4.5 **אבחון והערכה ראשוניים** - על המאתרת לבחון את מצב הנער/ה/צעיר/ה, לבחון האם יש צורך במענה חירומי או בהתערבות חירום מיידית והאם מדובר במקרה שחלה עליו חובת דיווח.
(מצ"ב נספח ג' - מקרי חירום הדורשים התערבות או דיווח מיידית) אם כן יש לפעול בהתאם למפורט בנספח. אם לא יש להמשיך בהעמקת הקשר ככל הניתן ויש לדווח על היכרות עם הנער/ה/צעיר/ה לעו"ס התכנית. (מצ"ב נספח ד' - מודל אבחון ראשוני).
- 4.6 **הפניה** - מטרת היישוב היא בחינת הצרכים ובמידת הצורך הפניית לגורמים המתאימים להמשך התערבות. במידה וההפניה היא למעני רווחה עו"ס של"מ נוער במש"ח הוא הגורם אשר יקיים את תהליכי האינטייק, הקליטה וקבלת ההחלטה לגבי הגורם אליו יופנו הנער/ה/צעיר/ה להמשך טיפול וכו'. במידה וההפניה היא למענים אחרים (בי"ס/ביקור סדיר/קידום נוער וכו') יש להפנות ישירות לגורם הרלוונטי.
- 4.7 **ליווי עד להשתלבות** - מטרת הליווי היא סיוע בהשתלבותו של הנער/ה/צעיר/ה בצורה מיטבית במסגרת הטיפולית/חינוכית המתאימה וכן להוות כתובת במידה והנער/ה/צעיר/ה יתדרדרו חזרה לרחוב. אופי הליווי ומשכו יקבעו ע"י עו"ס של"מ נוער כחלק מתוכנית הטיפול האישית של כל מקבלת שירות.

5. הגדרות תפקיד

5.1 עו"ס איתור

- עו"ס האיתור הוא האחראי על פעילות תכנית האיתור וכפוף מקצועית לעו"ס של"מ נוער/רפרנט שהוגדר במחלקה.
- אחראי, יחד עם עו"ס של"מ ובעלי התפקידים הרלוונטיים ברשות לבחירת מרחבי ההתערבות.
- אחראי על הדרכת הצוות ועל כך שהיחידה תעבוד על פי הנהלים הקבועים וכן על איסוף מידע, תיעוד הפעילות ודיווח על אירועים חריגים.
- במסגרת תפקידו עו"ס האיתור אחראי להכין את הנער/ה/ה/צעיר/ה ואת החומרים הנדרשים לצורך הפניית הנער/ה/ה/צעיר/ה לטיפול עו"ס של"מ נוער. בהקשר זה יכול העו"ס לבצע התערבות ראשונית, עד 3 מפגשים ובמידת הצורך בלבד.
- עו"ס האיתור הוא זה שאחראי על שת"פים פנים רשותיים בתחום האיתור ומייצג את היחידה מול השותפים השונים (יועצות בי"ס, שפ"ח, מדריכי נוער וכיוצא בזאת).
- עו"ס האיתור ידאג לגיוס מתנדבים/מלגאים/סטודנטים, להכשרתם ולהדרכתם (בהתאם לצרכי היחידה).

- עו"ס האיתור משמש כמתריע בשער על תופעות בעלות פוטנציאל סיכוני ועל מגמות מסוכנות בקרב בני הנוער והצעירים/צעירות ברשות.
 - דרישות התפקיד - כחלק מתפקידו עו"ס האיתור נדרש לצאת למשמרת איתור אחת לשבועיים לכל הפחות. ישנה עדיפות לניסיון בעבודה עם נוער ו/או לניסיון בעבודת רחוב.
- 5.2 רכזת יחידה - בעל.ת ניסיון בעבודת רחוב עם בני נוער. בעל.ת כישורים בין אישיים גבוהים ויכולת ליצור קשר עם בני נוער. הרכז.ת הוא/היא מנהל.ת המשמרת והאחראי.ת לקבלת החלטות בשטח. כ-70% מהיקף המשרה של הרכז.ת תוקדש לעבודה בזירות ושאר הזמן יתחלק בין עבודת חיזור (למשל ביקור בית/בבית"ס לפי הצורך) ולעבודה במשרד (השתתפות בהכשרות, הדרכה, תיעוד, ישיבות וכו').**
- 5.3 מדריך-ה. בעל.ת ניסיון בעבודה עם בני נוער, עדיפות לבעל.ת ניסיון או הכשרה בעבודת רחוב. בעל.ת כישורים בין אישיים גבוהים ויכולת ליצור קשר עם בני נוער. כ-70% מהיקף המשרה של המדריך.ה תוקדש לעבודה בזירות ושאר הזמן יתחלק בין עבודת חיזור (למשל ביקור בית/בבית"ס לפי הצורך) ולעבודה במשרד (הכשרה, הדרכה, תיעוד, ישיבות וכו').**
- 5.4 הדרכה חיצונית מקצועית לאנשי היחידה- בעלי ניסיון בעבודה עם בני נוער במגוון ארגונים וזירות אשר יפגשו עם עובדת התכנית לצרכי למידה, תמיכה ולווי תקופתיים. במפגשים אלו יספקו לצוות האיתור לווי, סיוע בעיבוד, ניתוח צרכים וחשיבה על דרכי התערבות מותאמים למצבים משתנים או מורכבים הרשות המקומית היא האחראית לביצוע ההדרכות (במידה והרשות בחרה מפעיל לתכנית היא יכולה להטיל עליו את הביצוע בפועל). על הרשות/המפעיל להעביר לאישור הפיקוח המחוזי את פרטי המדריכים וניסיונם המקצועי.**
- 5.5 מתנדבים- יגויסו, יוכשרו ויהוו חלק מהצוות, בעיקר בתפקידי איתור ויישוג. יש לעגן את הקשר עם המתנדבים באמצעות רכז המתנדבים ברשות המקומית. תכניות האיתור מבוססות על יצירת קשר ואמון עם בני הנוער והצעירים/צעירות ולכן יש חשיבות רבה לכך שמתנדבים יישארו לטווח ארוך (שנה לפחות). בכדי לשמר מתנדבים יש להתייחס למיקום הייחודי בצוות ולסוגיות העולות ממנו, להקפיד על הדרכה מתאימה עבורם ועל רווחתם ותנאי ההתנדבות שלהם.**

6. תיק מאותר, תיק יחידה וניהול מערכת מידע.

6.1 **תיק מאותר** יכלול סיכומים של כל המפגשים המשמעותיים עם הנער/ה/הצעיר/ה, (מצ"ב

נספח ו') את הדיווחים שצוות האיתור העביר לגביהם לעו"ס שלם ו/או לגורמים אחרים בקהילה (**מצ"ב נספח ח')**, את האבחון הראשוני שנערך לנער/ה/הצעיר/ה (**מצ"ב נספח ד')** אישור הורים ו/או תיעוד של פניה להורים, בהתאם לנהלים הרלוונטיים וכל תיעוד אחר הנוגע לקשר של צוות האיתור עם הנער/ה/הצעיר/ה.

6.2 **תיק יחידה** יכלול את המידע הבא: עם כמה בני נוער, צעירים וצעירות המאותרים נפגשו

ומתוכם עם כמה נעשתה עבודת מיפוי צרכים, כמה נדרשו לשיחה נקודתית, כמה זוהו כזקוקים ללווי וטיפול, כמה הופנו לעו"ס של"מ נוער או לבעלי תפקידים אחרים, כמה מהם הצליחו בפועל להשתלב בתוכנית לוו"ש שכזו וכמה סירבו לה. כמו כן ישמרו בתיק היחידה דיווחים על אירועים חריגים ואופן הטיפול בהם, במידה ויהיו כאלה.

6.3 אגף בכיר קהילה יפתח מערכת לאיסוף וניתוח נתוני האיתור. על צוות האיתור להזין את

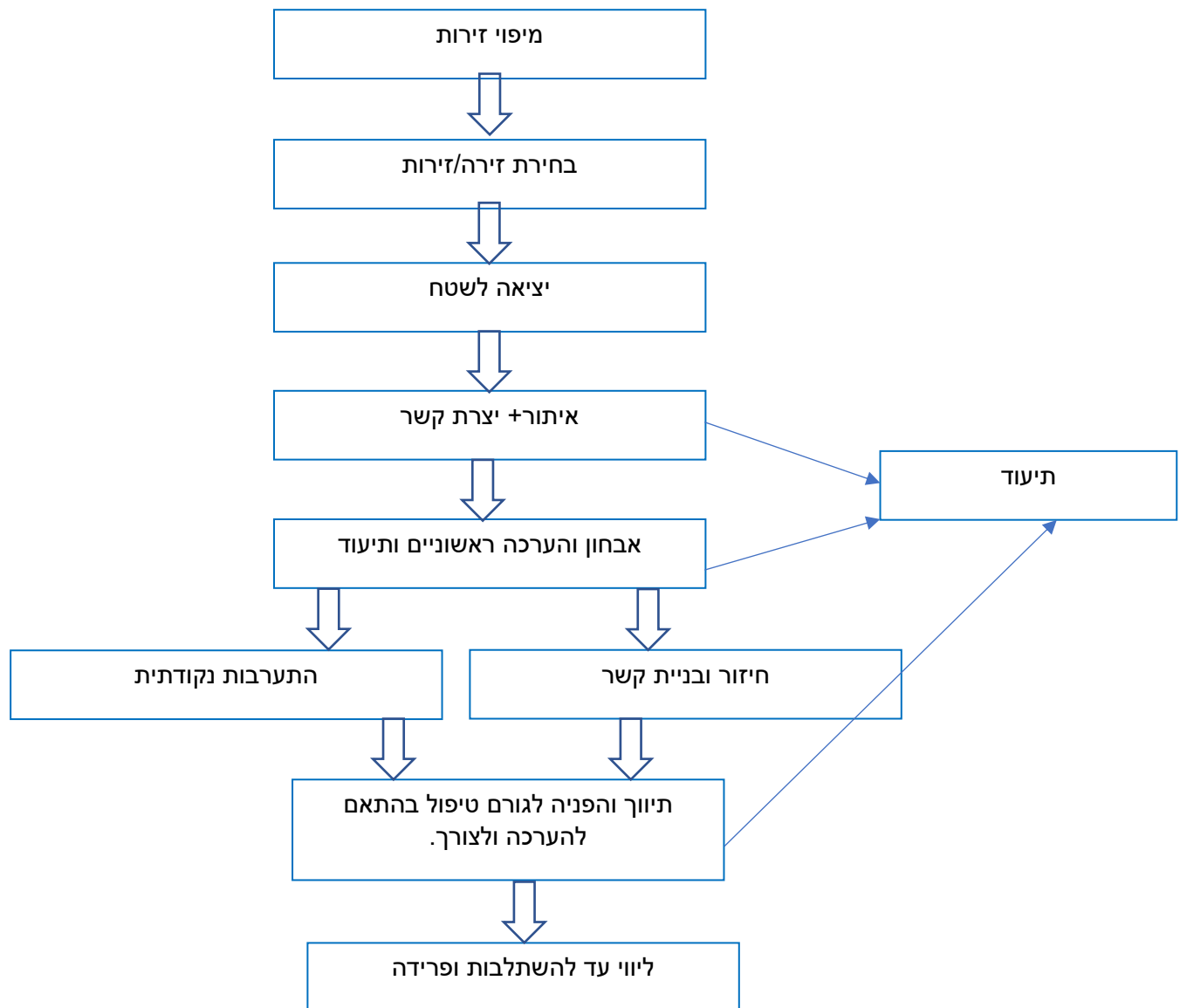
הנתונים למערכת מדי משמרת. נתונים אלה ישמשו הן ברמה הפרטנית לעבודה עם בני הנוער והן לצורך זיהוי מגמות, החלפת זירות וקבלת החלטות לגבי עבודת התכנית.

7. הכשרה והדרכה

עו"ס האיתור והרכזת מחויבים להשתתף בקורס הכשרה מטעם משרד הרווחה. כלל עובדי יחידת האיתור מחויבים להשתתף בהדרכות אותן עורך המשרד ו/או בהדרכות בהתאם למפורט בסעיף 5.4. בנוסף עו"ס האיתור אחראי להדריך את צוות האיתור אחת לשבוע הדרכה שוטפת העוסקת במקרים בהם הם נתקלים, בעיבוד התכנים אליהם הם נחשפים, ברענון נהלים ובנושאים שוטפים. במידה ויש ביחידה מתנדבים גם הם יקבלו הדרכה שוטפת מהעו"ס (עם העובדים או במפגש נפרד, בהתאם לשיקולים מקצועיים). שעות ההכשרה וההדרכה מהוות חלק משעות העבודה המוגדרות למשימות שאינן איתור בפועל.

8. מודל היישוג:

מודלים

עבודת האיתור תפעל באחד משני מודלים עיקריים:

- מודל א':
 - אופציה א איתור נייד (רגלי) - הגעה למרחב קיים
 - אופציה ב': איתור "נייח" (ניידות/מחצלות) – יצירת מרחב חלופי, לרוב במרחבים בהם הנוער נמצא כבר.
- מודל ב': איתור מורחב (הכולל טיפול ראשוני)

במודל הראשון הנהלים ודרכי העבודה בין שתי האופציות זהים, למעט העובדה שהאיתור הנייד מגיע באופן עמוק יותר לזירות בהם נמצאים בני הנוער ואילו האיתור הנייח מייצר זירות שמטרתן למשוך את בני הנוער אליו (כמובן שגם זירות אלה צריכות להיות ממוקמות באזורים בהם בני הנוער נוטים להתאסף). המודל השלישי הוא "רחב" יותר ומאפשר עבודה ממושכת יותר עם בני הנוער, הכוללת גם מענים טיפוליים ראשוניים.

בהתאם לשני המודלים לעיל, ישנם ארבעה מודלים תקציביים, שיאפשרו גמישות להתאמה לצרכי הרשות ואופייה (המודלים התקציביים בשלבי בניה).

מודל א' מחייב לכל הפחות 2 ימי עבודה בשבוע¹ כאשר לפחות חצי מהמשמרות יתבצעו בשעות הערב/לילה ולכל הפחות יום בשבוע² בו עובדים בשעות הבוקר לצורך איתור בזירות יום, קשר עם שותפים כגון המש"ח, בתי ספר ומערכת החינוך המשלים, וליווי בני נוער לקראת השמה במסגרות רווחה/חינוך.

מודל ב': כולל בנוסף לאיתור גם מענים קצרי טווח כגון פעילות קבוצתית, סדנאות ופעילות העשרה והפגה, ייעוץ, תמיכה וליווי וכן פעילות ממוקדת עם הורים ומיועד לאוכלוסיות בהן יש קושי בבניית אמון והפניה לתכניות, או לרשויות להן יש, מסיבות כאלה ואחרות, צורך במתן מעני ביניים לפני או במקום הפניה למענה שנתי. ההפעלה במודל זה היא של לפחות 15 שעות שבועיות, בחלוקה של 10 שעות איתור ו-5 שעות פעילות.

מודלים תקציביים עדכניים ישלחו לקראת תחילת שנת התקציב

¹ למעט מודל תקציבי אחד, שנועד לרשויות קטנות מאוד, או לרשויות שקיבלו אישור מיוחד ומאפשר עבודה של לילה אחד בשבוע.

² רשויות בהן יש אוכלוסיות ייחודיות עם מאפיינים הדורשים שעות עבודה שונות יכולות לפנות לפיקוח המחוזי לקבלת אישור מיוחד לשינוי פריסת המשמרות.

9. נהלי עבודה

- 9.1 תכניות האיתור נועדו לאתר בני נוער וצעירים בגילאי 13-25 הנמצאים במצבי סיכון, סכנה וניתוק והנהלים שיובאו להלן עוסקים בדרכי העבודה עימם. יש מקרים בהם המאחרים עשויים לפגוש גם ילדים, בני נוער וצעירים שאינם חלק מאוכלוסיית היעד (למשל ילדים צעירים מגיל 12, בני נוער וצעירים הנמצאים במשבר נקודתי, בני נוער וצעירים החווים קשיים משפחתיים, לימודיים או אחרים ועוד). במקרים אלה יפעל המאחר ליצירת קשר ראשוני והפניה לגורם הרלוונטי במטרה למצוא פתרונות מותאמים לצרכיו. במקרים חריגים ניתן לפנות לפיקוח להתייעצות ובקשת אישור מיוחד.
- 9.2 **זיהוי הצורך בהתערבות חירום או חובת דיווח והתנהלות לאורך תקופת הקשר**
- על המאחרים לוודא לגבי כל נער/צעיר האם יש צורך בהתערבות חירום מיידי. במידה ולא, במידה ולאחר ההיכרות הראשונית נראה שיש צורך בהמשך קשר, יש לדווח על הנער/הצעיר לעו"ס התכנית ולוודא האם יש חובת דיווח. במידה ויש צורך בהתערבות חירום או שחלה חובת דיווח יש לפעול לפי המפורט בנספח ג'. במידה ועו"ס התכנית סבר שלא עלה צורך בהתערבות מיידי במסגרת החוק, על עובדי האיתור להמשיך בתהליך החיזור ובניית יחסי האמון עם הנער/הצעיר, כאשר השאיפה היא ליידע את הורים אודות הקשר עם הנער בהקדם האפשרי ובמקביל לערוך אבחון ראשוני (ראה נספח חובת דיווח ונספח אבחון ראשוני)
- לאחר חודש או 5 מפגשים של הנער.ה עם עובדי האיתור בשטח (הראשון מבין השניים) על צוות המאחרים להעביר לעו"ס התכנית ועו"ס של"מ במחלקה לשירותים חברתיים ברשות בה מתגורר.ת הנער.ה דיווח כתוב. על עו"ס האיתור לקיים עם עו"ס המחלקה שיח ראשוני אודות הנער.ה.
- במידה ובשלב זה הנער.ה עדיין אינו/אינה מוכנה להתערבות טיפולית, בסמכות עו"ס התוכנית להחליט האם להמשיך בתהליך החיזור על אף שההורים אינם מיועדים. במקרים חריגים בהם מזוהה צורך בהארכת היישוג מעבר לתקופה של חודשיים, יתייעץ העו"ס המאחר עם עו"ס של"מ נוער לגבי שיתוף המשפחה או העמקת החיזור. בשלב זה ההחלטה לגבי המשך החיזור היא בסמכות עו"ס של"מ נוער. **בכל מקרה אין לקיים יותר מחמישה מפגשים עם עו"ס התוכנית ללא יידוע הורים וללא אישור הפיקוח להמשך היישוג.** (סעיף זה תקף לקטינים בלבד)

כל הדיווחים והבקשות לגבי המאותרת יתועדו באופן מסודר על ידי עו"ס האיתור ועל ידי עו"ס שלם נוער. (מצ"ב בנספחים - טופס דיווח, טופס בקשה להארכת איתור וטופס הפניה לעו"ס של"ם נוער)

רשימת הנספחים

נספח א' - שיתופי פעולה ומיפוי שותפים

נספח ב' - מיפוי זירות

נספח ג' - חוות דיווח ומקרי חירום

נספח ד' – נוהל אירועים חריגים

נספח ה' - אבחון והערכה ראשוניים

נספח ו' - טופס סיכום מפגש

נספח ז' - בקשה להארכת תהליך חיזור

נספח ח' - טופס דיווח למשח ו/או הפניה להמשך טיפול

נספח ט' - נספח סיכום משמרת

נספח י' - דיווח יחידתי

נספח א' - שיתופי פעולה ומיפוי שותפים

מדריך "מיפוי רשתות ליצירת השפעה חברתית" של ארגון שיתופים

<https://wiki.sheatufim.org.il/w/upload/sheatufim/9/97/Network-map.pdf>

המדריך מציע הסבר כללי על הצורך במיפוי שותפים, דרכים להכיר את כל השחקנים הפועלים במרחב וכלי המאפשר למפות אותם, להבין מיהם הכוחות התומכים, מיהם הכוחות המעכבים ומיהם הכוחות בעלי האינטרסים המורכבים ולבנות אסטרטגיה לבניית שיתופי פעולה מוצלחים. עם כניסת תכנית איתור לרשות, או במצב בו יש שינוי משמעותי במערך הכוחות או באופן עבודת המאיתרים יש צורך לערוך לפחות את חלקו הראשון של המיפוי (זיהוי כלל השחקנים הרלוונטיים לעבודת האיתור). יש לערוך מיפוי מחודש מידי חמש שנים. (מומלץ מאוד לערוך אותו אחת לשלוש שנים).

נספח ב' - מיפוי זירות

שם המקום	תיאור	כתובת/הוראות הגעה	מאפייני הנערות.ים הנמצאים בזירה	שעות פעילות	אפיון סוגי הפעילות בזירה	סכנות פיזיות או אחרות	הערות נוספות	רמת עדיפות

נספח ג' - מקרי חירום הדורשים סיוע מיידי ומקרים הדורשים דיווח מיידי

חובת דיווח:

<https://www.molsa.gov.il/Populations/Disabilities/Lists/List1/Attachments/5/LawOnshin%5B1%5D.pdf>

בחוק זה באה לידי ביטוי מדיניות הגנה וענישה נגד הפוגעים בקטין ואו בחסר ישע מבחינה פיזית, נפשית או מינית. "מי שמפאת גילו, שכלו, מצבו הגופני ו/או הנפשי איננו יכול לדאוג לצרכיו." לעניין זה, קטין מגיל לידה ועד גיל 18, מוגדר כחסר ישע מפאת גילו.

חובת הדיווח מוחלת על כל אדם אשר יש לו חשד סביר כי זה מקרוב בוצעה פגיעה בקטין ע"י האחראי עליו, ללא חובה בהצגת ראיות. הדיווח יעשה לעו"ס לחוק נוער או למשטרה ישירות.

בחוק, מודגשת חובת האחראי על הקטין לשלומם הכולל. החוק רואה באנשי המקצוע הפועלים במסגרות חינוכיות-טיפוליות בגדר אחראים בעיני החוק בזמן שהיית הקטין במסגרת, ולכן, על אנשי המקצוע חלה חובה להתריע ולדווח בכל מקרה של פגיעה בקטין.

החוק מבדיל בין אזרח לבין אדם אשר מפאת תפקידו המקצועי, התוודע לדבר הפגיעה, בהקשר לחומרת הענישה. חובה על מנהל או איש צוות לדווח על כך בהקדם האפשרי לעו"ס לחוק נוער או למשטרה. העובר על הוראה זו - דינו מאסר שישה חודשים. חובת הדיווח הינה אישית ואינה תלויה ואו כפופה לאישור/הסכמה ברמה מינהלית. מנהל המסגרת והעו"ס יודאו כי הדיווח אודות הפגיעה, נעשה עפ"י הנדרש.

יודגש כי במקרי פגיעה מינית בקטין בהתאם לסעיפי החוק - חובת הדיווח חלה גם באם הפוגע הינו קטין בעצמו ולא כהגדרת האחראי עפ"י המפורט.

- **מקרים הדורשים דיווח מיידי**
- כל מקרה המוגדר כחובת דיווח:
 - חשד לפגיעה עצמית או אובדנות
 - התעללות או תקיפה
 - פגיעה מינית

- אלימות (בין נערים לבין עצמם, בין נערים לצוות, או כלפי עוברי אורח)
 - מצב רפואי שיש חשש שהוא מסכן חיים.
 - סימני אזהרה פיזיים, נפשיים או קוגניטיביים המעידים על מצב חריג בעקבות שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים.
 - נערה המבקשים סיוע בהלנת חירום או במזון.
 - אירועים פליליים.
- בכל אירוע הדורש סיוע מיידי יש לפנות בזמן אמת לכונן רווחה במוקד העירוני וכן למד"א/משטרה/כב"א על פי הצורך.
- יש להפעיל שיקול דעת לגבי פנייה בזמן אמת לרפרנט. ית התכנית או לעו"ס של"מ, בהתאם לסוג וחומרת האירוע.
- בכל מקרה יש לדווח על האירוע בכתב לעו"ס של"מ ולמפקח. ת המחוזית תוך 24 שעות לכל היותר.
-

נספח ד' - נוהל אירועים חריגים

חוזר מנכ"ל "טיפול באירועים חריגים במסגרות בקהילה"

<https://www.gov.il/he/Departments/policies/molisa-executive-circulars-008-2022>

נספח ה' - מודל אבחון והערכה ראשוניים

אבחון ראשוני HEADSS

כדי לתכנן פעולות שעניינן התערבות וטיפול בקרב כלל בני הנוער המצויים בזירת ההתערבות, יש לערוך אבחנה בדבר הצרכים והאתגרים עימם הם מתמודדים. כלי עזר למקד את ההתרשמות הראשונית בזירת האיתור הינו **מודל HEADSS**, המאפשר מיפוי צרכים ראשוני תוך סקירה של מכלול תחומי חייו של הנער. המודל הוא סקירה מורחבת של הנושאים המופיעים בטופס "סיכום מפגש" ונועד לסייע להתבוננות מעמיקה יותר.

Home

יחסי הנער.ה עם המשפחה: היכן גר.ה? עם מי גר.ה בבית? כמה אחים? איך הקשר עם האחים? איך הקשר עם ההורים (אינם יכולים לדבר עם ההורים, לא אכפת מהם, ברחו מהבית, מנותקים מהמשפחה, יחס משפיל מצד ההורים) האם הנער.ה או ההורים עולים? אם כן מהיכן?

Education

לימודים או עבודה: האם לומד.ת? היכן? באיזו כיתה? האם יש קושי לימודי? איך מסתדר.ת עם המורים? האם יש בעיות התנהגות בבית הספר? האם עובד.ת והיכן?

Activity

פעילויות ושעות פנאי: מה אוהב.ת לעשות? חברים/העדר חברים/קורבן לחרם או דחייה חברתית.

Drug

שימוש בחומרים המשנים תודעה ומצב רוח: האם מעשנת סיגריות? מאיזה גיל? כמה? האם שותה? מה שותה (כמות וסוגים) האם שותה לבד? עם מי שותה בדכ? האם השתכרה? מה היה? האם משתמשת בסמים? איזה? באיזה כמויות ותגירות? האם ניסה/ניסתה להפסיק? למה? איך? מה היה? מה זה עושה לו/לה? האם מודעת לסיכונים?

Sex

מין ומיניות: האם נמצא/ת בזוגיות? האם מקיים/ת יחסי מין? האם משתמשת/ת באמצעי מניעה? האם קיים/ה יחסי מין בכפייה? האם קיים/ה יחסי מין בתשלום?

Spirit

מצבי רוח: מה המצב הרגשי של הנער.ה? עצב/דכאון/שעמום/חוסר עניין /האם היו מחשבות על מוות ?
האם היה ניסיון אובדני בעבר?

נספח ו' - טופס סיכום מפגש

שם ממלא.ת הטופס: _____

שם יחידת האיתור/שם הרשות: _____

פרטי הנער/ה

שם פרטי*: _____

שם משפחה*: _____

האם זהו המפגש הראשון עם הנער.ה?*: ☐ כן ☐ לא

☐ לא ידוע

גיל*: _____

עיר מגורים*: _____

מספר טלפון ליצירת קשר: _____

היכן אותרה: _____

מצב משפחתי הורים*: ☐ נשואים ☐ גרושים

☐ אלמנים ☐ יחידנית ☐ רווק/ה ☐ לא ידוע

מגדר*: ☐ בן ☐ בת ☐ אחר

רקע מגזרי*: ☐ אחר ☐ בדואי ☐ דרוזי

☐ יהודי-חילוני ☐ יהודי-דתי ☐ יהודי-חרדי

☐ ערבי-מוסלמי ☐ ערבי-נוצרי ☐ לא ידוע

ארץ לידה*: _____

שנת עלייה: _____

חוזקות שניכרו בשיחה עם הנער/ה*:

☐ תפיסה עצמית חיובית ויכולות אישיות (סקרנות / אופטימיות / תושייה / התמדה).

☐ יכולות רגשיות וחברתיות (מבטא/ת ומביע/ה רגשות / פונה לקבלת עזרה).

☐ מעורבות חברתית (תורם/ת למשפחה/חברים/קהילה / יוזם/ת למען הכלל)

☐ יכולות לימודיות/תעסוקתיות (לומד/ת במסגרת חינוכית באופן קבוע/ עובד/ת בעבודה קבועה)

☐ מצוינות וכישורים מיוחדים (מצוינות בתחום פנאי דוגמת ספורט או מוזיקה / תפיסה מהירה/

תחביבים).

☐ סביבה משפחתית תומכת (התייחסות המשפחה לשינויים רגשיים וחברתיים / המשפחה מעודדת

פיתוח יכולות).

התחומים בהם ניכרו קשיים בשיחה עם הנער/ה (לפי שבעת תחומי החיים)*:

☐ **רווחה ובריאות רגשית** (מצוקה נפשית או רגשית. בכלל זה: מצבי רוח, חרדות, הפרעות אכילה, דיכאון ועוד)

☐ **השתייכות והשתלבות חברתית** (קשיים במעורבות החברתית. בכלל זה: דחייה חברתית, בדידות, קור)

☐ **הגנה מפני אחרים** (התעללות פיזית, מינית או מילולית, כמו כן חשיפה לאלימות; פעילויות בלתי חוקיות; התנהגות מינית בלתי הולמת; שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים בסביבה הקרובה)

☐ **הגנה מפני התנהגויות סיכון** (התנהגויות מסכנות של הנער/ה בכלל זה: בריחה מהבית, עבריינות, הימורים, סמים, אלכוהול, אלימות, פגיעה עצמית ועוד)

☐ **קיום פיזי בריאות ואפשרות להתפתחות** (קשיים בצרכים הפיזיים והבריאותיים של הנער/ה בכלל זה: הזנחה, תזונה, ביגוד, השגחה ועוד)

☐ **השתייכות למשפחה** (קשיים מצד המשפחה בסיפוק צרכי הנער/ה בתחום הרגשי, החברתי וההתפתחותי בכלל זה: קשיים ביחסים עם ההורים / דחיה או ניכור או העדר חיבה מצד ההורים / ניתוק עם אחד ההורים או שניהם ועוד)

☐ **למידה ורכישת מיומנויות** (קשיים בהשתייכות הנער/ה למסגרות חינוכיות ובהישגים הלימודיים בכלל זה: קשיים לימודיים, בעיות התנהגות / משמעת, נשירה גלויה או סמויה ממסגרת חינוכית ועוד)

פירוט ודוגמאות

נושאים שעלו במפגש:

☐ אובדנות	☐ הגירה	☐ חרם	☒ מיניות	☐ קבוצת השווים
☐ אלימות	☐ הטרדה מינית	☐ לחץ וחרדה	☐ משפחה	☐ שירות לאומי/צבאי
☐ אלכוהול	☐ היכרות	☐ לימודים	☐ סמים	☐ תעסוקה
☐ אמונה	☐ זהות מינית	☐ מוות	☐ פגיעה עצמית	☐ תפיסת חיים ומציאות
☐ בריאות	☐ זוגיות	☐	☐ פוליטיקה	☐ אחר

פירוט ודוגמאות

סיכום

מתווה להמשך התערבות עם הנערה/ה בקהילה*: ☐ הפנייה ☐ המשך קשר ☐ הנערה/ה מסרבת/ת

להמשך קשר

הנערה/ה מוכרת/ת/ מטופלת/ת במש"ח?: ☐ מוכרת/ת/מטופלת ☐ לא ☐ לא ידוע

סיכום שיחה*:

נספח ח' - בקשה להארכת תקופת הקשר

שם הנער.ה _____

גיל _____

משך הקשר עם יחידת האיתור _____

נושאים מרכזיים שעלו עד כה

מהלך בניית הקשר ומה הצעדים שננקטו לקראת הפניה

הסיבה לבקשת הארכת תקופת איתור ומה התקופה המבוקשת

שם המאתר.ת _____ שם עו"ס האיתור _____ שם יח האיתור/הרשות
המקומית _____

החלטת עו"ס של"מ נוער

אושרה הארכה עד לתאריך _____

לא אושרה הארכה, יש לנקוט בפעולות הבאות

שם עו"ס של"מ _____

תאריך _____

נספח ט' - טופס דיווח על נערה בטיפול וטופס הפניה לטיפול

בשלב הדיווח יש למלא את הפרטים הידועים באותו זמן. יש להמשיך לעדכן את הטופס ככל שההכרות מעמיקה. לקראת הפניה יש לאסוף פרטים רבים ככל האפשר. (עד להקמת מערכת איסוף וניתוח נתונים יש למלא את הפרטים בקובץ אקסל שישלח בנפרד)

	שם הנערה.
	מס טלפון
	תאריך לידה/ גיל
	ת.ז.
	מגזר
	משך קשר עם יח האיתור
	נושא עיקרי להפניה
	שמות ההורים
	האם המאחרים יצרו קשר עם ההורים?
	מצב משפחתי של ההורים
	האם המשפחה/הנערה מוכרים לרווחה
	האם הנערה היו במסגרות רווחה בעבר? איזה?
	האם לנערה יש רשתות תמיכה? פרט.
	האם לומדת.
	מסגרת חינוכית נוכחית/ אחרונה
	חיבור למסגרת נוספת
	חיבור לאיש מקצוע/ אנשי מקצוע, מי?
	האם יש לנערה צו
	האם יש לנער הרשאות או תיקים פליליים
	היסטוריית טיפול בשירות המבחן לנוער
	מדיה חברתית פירוט שמות פרופילים.
	התנהגויות סיכוניות
	חוזקות
	קשיים
	שם ממלא.ת הטופס
	שם יחידת האיתור/הרשות המקומית

נספח י' - טופס סיכום משמרת

(עד להקמת מערכת איסוף וניתוח נתונים יש למלא את הפרטים בקובץ אקסל שישלח בנפרד)

ממלא הטופס: שם פרטי+משפחה _____,

תפקיד _____

עובדים במשמרת: שם פרטי+ משפחה+ _____

תפקיד _____

שם יחידת האיתור/שם הרשות:

תאריך ושעות הפעילות:

זירה/זירות במשמרת:

סוג הפעילות	מספר שיחות/פגישות	מספר בני נוער שהשתתפו	הערות
שיחות קבוצתיות מזדמנות			
שיחות קבוצתיות מובנות ומתועדות			
שיחות אישיות מזדמנות			
שיחות אישיות מובנות ומתועדות			
אחר (לפרט)			

אירועים חריגים (מה היו ולמי דווחו)

מקרי חירום (מה היו ולמי דווחו)

בני נוער (מגמות, אווירה כללית, סוגיות מיוחדות)

שאלות או נושאים לבירור ומעקב

הערות נוספות

נספח י'- מדדי תפוקות ותוצאות

(עד להקמת מערכת איסוף וניתוח נתונים יש למלא את הפרטים בקובץ אקסל שישלח בנפרד)

	מספר משמרות איתור לילה
	מספר משמרות איתור יום
	מספר בני נוער אותם פגשו הצוותים
	מספר בני הנוער שאותרו
	נערים
	נערות
	הגדרה מגדרית אחרת
	גילאי 12-14
	גילאי 14-16
	גילאי 16-18
	18 ומעלה
	מספר מקרי החירום
	מה המקרים וכיצד טופלו
	מספר מקרי חוות דיווח
	מה המקרים וכיצד טופלו
	מספר בני נוער שהופנו להמשך טיפול
	לאן הופנו
	מספר בני הנוער שהשתלבו בתכניות
	איזה תכניות
	מספר בני הנוער שסרבו להפניה
	האם היו בני נוער שהקשר הראשוני איתם היה ע"י גורם אחר לצורך יישוג?
	האם נערכו פעילויות איתור שאינן בזירות קבועות (למשל סדנאות בבתי"ס, מפגשי הורים, עבודה עם צוותי נוער וכיוב')? אם כן איזה?